

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-16472767
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KUTLU
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/41919
52 130

**KONYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALİ YÜKSEL'İN
TBMM 7/41919 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Uzun süredir Avrupa ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkenin, kendi vatandaşlarını ve çevrelerini korumak adına ülkelerinde bertaraf edemedikleri çöp ve atıkları Türkiye'ye gönderdiği, Türkiye'nin ise siyasi iktidarın ihmali ve denetimsizliği nedeniyle uluslararası atık ticaretinin açık hedefi haline getirildiği artık inkâr edilemez bir gerçektir.

Avrupa'nın temiz şehirlerinin bedeli, Türkiye'de zehirlenen topraklar, kirlenen sular, kanser riski altında bırakılan çocuklar ve yok edilen tarım alanları ile ödenmektedir. Türkiye, bu anlayışla yönetildiği sürece bir "geri dönüşüm ülkesi" değil, açıkça Avrupa'nın çöplüğü yapılmaktadır. Çevreyi koruyamayan bir devlet, vatandaşının hakkını da koruyamaz. Türkiye'nin toprağı, suyu ve havası; birkaç şirketin kârı ve iktidarın suskunluğu uğruna feda edilemez.

Bu Bağlamda;

1-İktidarınız döneminde Türkiye'ye yurt dışından getirilen atık miktarı neden katlanarak artmıştır? Bu artışın siyasi, ekonomik ve ticari sorumluluğu kimlere aittir?

2-Son 10 yıl içerisinde Türkiye'ye atık gönderen ülkeler hangileridir? Bu ülkelerin, kendi topraklarında yasakladıkları atıkları Türkiye'ye göndermelerine hangi gerekçeyle izin verilmiştir?

3-Atık ithalatına izin verilen firmalar kimlerdir? Bu firmaların siyasi iktidarla doğrudan veya dolaylı ilişkileri bulunmakta mıdır?

4-Geri dönüşüm adı altında ülkeye sokulan atıkların önemli bir bölümünün geri dönüştürülmediği, yakıldığı ya da doğaya terk edildiği yönündeki iddialar doğru mudur? Bu açık çevre suçlarına rağmen neden etkili bir yaptırım uygulanmamıştır?

5-Ormanlık alanlara, tarım arazilerine ve yerleşim yerlerinin yakınına bırakılan ithal atıklar nedeniyle kaç vatandaşımızın sağlığı riske atılmıştır? Bu zararların sorumluluğunu üstlenen bir kamu görevlisi var mıdır?

6-Bakanlığınız bugüne kadar kaç atık tesisini kapatmış, kaç işletmenin lisansını iptal etmiştir? Yoksa bu tesisler fiilen dokunulmaz mıdır?

7-Türkiye'yi Avrupa'nın çöplüğüne çeviren bu anlayıştan vazgeçilerek, atık ithalatının derhâl ve koşulsuz biçimde yasaklanması yönünde bir irade var mıdır, yok mudur?

8-Kendi çöpümüzden enerji üretilmesini doğru bulmakla birlikte, dünyanın çöpünün Türkiye'mize getirilmesini reddediyoruz. Avrupa'nın çöplüğü olmak yerine, HES, GES ve RES projelerini gündeminize alsanız daha doğru, sağlıklı ve stratejik bir adım olmaz mı?

CEVAP

1,2,7-Atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır. Ayrıca geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmekte olup, geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.

Ülkemizde tehlikesiz atık ithalatı işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğine göre yürütülmektedir. Atık ithalatı, Bakanlığımızdan Çevre İzin ve Lisans Belgesi almış geri dönüşüm tesislerinden Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi almaya hak kazanan geri kazanım tesisleri tarafından yapılabilmektedir. Mezkûr mevzuat kapsamında atık plastik haricinde geri dönüşüm yapılmak üzere metal hurda, atık kâğıt, atık cam, tekstil atıkları vb. atık çeşitleri de ithal edilip ekonomik değere haiz ürünler elde edilmektedir.

Avrupa ülkeleri başta olmak üzere dünyanın muhtelif ülkelerinden atık ithalatı yapılarak gümrüklerde ve tesislerde yapılan sıkı denetimler sayesinde temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atıkların ithalatına müsaade edilmektedir.

Hammadde kaynaklarının hızlı tükendiği göz önünde bulundurulduğunda, çeşitli sektörler için hammadde ihtiyacı hızla artmaktadır. Bu kapsamda çevresel hususlar dikkate alınmak suretiyle Ülkemiz ve diğer dünya ülkelerinde uluslararası anlaşmalar ve mevzuat değişiklikleri ile bu ihtiyacın uygun şekilde giderilmesine yönelik çalışmalar yürütülmekte ve uygulanmaktadır.

3-Atık ithalatı, Bakanlığımızdan Geçici Faaliyet Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi almış geri dönüşüm tesislerinden Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi almaya hak kazanan geri kazanım tesisleri tarafından yapılabilmektedir.

Türkiye’de faaliyet gösteren geri dönüşüm tesislerini Bakanlığımız çevre izinleri portalı olan Ulusal Çevre Bilgi Sisteminde yar alan Çevre İzin ve Lisans (e-izin) siteminde yer alan <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> linkten sorgulama yapılabilmektedir. Ayrıca Çevre İzin ve Lisansına başvuru yapan tesislerin öncelikle ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmiş olması zorunludur.

4-Çevre mevzuatı kapsamında ithalata tabi olan atıkların, Türkiye sınırlarına girmeden önce ilgili gümrük noktalarındaki kontrol ve incelemeler ile ülke sınırları içerisine girdikten sonraki taşıma ve geri kazanım faaliyetlerine ilişkin denetim ve incelemeler Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimiz tarafından yapılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mer’i mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım yapılması amacıyla verilen ithalat izni kapsamında ülkeye girişine izin verilen atıkların gerekse de ülke içindeki diğer atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanımı ile prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların işlenmesine kadar olan tüm atık yönetimine ilişkin süreçte; söz konusu atık işleme tesisleri, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği ihtisas (sınır) gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere Bakanlığımız ve 81 İl Müdürlüğümüzde görevli denetim elemanları tarafından ani, şikâyet veya planlı denetim programları kapsamında sürekli denetlenmekte ve izlenmektedir. Ayrıca liman gümrük sahasından giren plastik atıklar, Bakanlığımız Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN)/Mobil Araç Takip Sistemi (MoTAT) sistemi ile tesise kadar takip edilmektedir.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup kota aşımı yaptığı, mevzuata aykırı bir şekilde geri kazanım faaliyeti gerçekleştirdiği veya

uygunsuz olarak atık döküğü tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliğı haiz tesislere ve şahıslara Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanmakta, Geçici Faaliyet Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin “Mahrece İade Kararı” alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır.

Çevreyi kirlettiğı tespit edilen işletmeler / kişiler hakkında Türk Ceza Kanunu’nun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır. Ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 3’üncü maddesinin (g) bendinde yer alan ‘Kirleten Öder’ prensibi çerçevesinde, kirliliğı sebebiyet verenler tarafından atıkların kaldırılarak Bakanlığıımızca lisanslandırılmış tesislerde mevzuata uygun olarak işlenmesi ve atık dökülen bölgenin temizlettirilerek doğal haline getirilmesi sağlanmaktadır.

Bu kapsamda; 2020 yılından günümüze kadar Türkiye genelinde bulunan atık bertaraf ve geri dönüşüm tesislerine yönelik Çevre Kanunu’na aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen işletmelere 2.183.281.574,05 TL idari para cezası uygulanmıştır.